

RAZVOJ RURALNOG TURIZMA NA PRIMJERU OPĆINA MAJUR I GRADA HRVATSKA KOSTAJNICA

LORENA ROGINA, LARA TOMAŠIĆ, IVAN HEGEDUŠ

Međimursko veleučilište u Čakovcu, Čakovec, Hrvatska

lorena.rogina123@gmail.com, tomasicc.lara@gmail.com, ihgedus@mev.hr

Ovaj rad analizira potencijale i izazove razvoja ruralnog turizma u općini Majur i gradu Hrvatskoj Kostajnici, smještenima u Sisačko-moslavačkoj županiji. Ruralni turizam, kao ključni čimbenik gospodarskog i društvenog razvoja, ima značajan potencijal za revitalizaciju ovih lokalnih zajednica, očuvanje kulturne i prirodne baštine te jačanje lokalne ekonomije. Fokus je stavljen na dva primjera dobre prakse – Woonko centar vune i OPG Lenac – koji ilustriraju kako inovativni pristupi mogu unaprijediti održivost i konkurentnost turističke ponude. Analiza ističe glavne prepreke razvoju, poput nedostatne infrastrukture, ograničene promocije, složene administracije i slabog korištenja EU fondova. Također, identificirani su ključni faktori uspjeha, uključujući multidisciplinarni pristup, stalnu suradnju sa stakeholderima, otvorenost strategije prema javnosti i prilagodljivost strategija promjenjivim uvjetima. Predložene mjere uključuju unapređenje digitalne prisutnosti, jačanje lokalne suradnje, razvoj tematskih radionica te financiranje infrastrukturnih projekata putem Programa ruralnog razvoja i drugih EU fondova. Rad se oslanja na teorijski okvir i literaturu domaćih i stranih autora koji naglašavaju važnost održivog pristupa i integracije lokalnih zajednica u turistički razvoj. Zaključno, uz provedbu predloženih strategija i mjera, ruralni turizam u Majuru i Hrvatskoj Kostajnici može postati prepoznatljiv primjer održivog razvoja koji kombinira očuvanje baštine i gospodarski napredak.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fr.3.2025.7](https://doi.org/10.18690/um.fr.3.2025.7)

ISBN

978-961-299-044-2

Ključne riječi:

ruralni turizam,
fondovi Europske unije,
strategije razvoja,
obiteljsko poljoprivredno
gospodarstvo,
održivi razvoj

University of Maribor Press

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ft.3.2025.7](https://doi.org/10.18690/um.ft.3.2025.7)

ISBN
978-961-299-044-2

Keywords:
rural tourism,
EU funds,
development strategies,
family farming,
sustainable development

DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM: THE CASE OF THE MUNICIPALITIES OF MAJUR AND THE CITY OF HRVATSKA KOSTAJNICA

LORENA ROGINA, LARA TOMAŠIĆ, IVAN HEGEDUŠ

Medimurje University of Applied Sciences in Čakovec, Čakovec, Croatia
lorena.rogina123@gmail.com, tomasicc.lara@gmail.com, ihegedus@mev.hr

This paper analyses the potential and challenges of rural tourism development in the municipality of Majur and the town of Hrvatska Kostajnica, located in Sisak-Moslavina County. Rural tourism as a key factor for economic and social development holds significant potential for the revitalisation of these municipalities, the preservation of cultural and natural heritage and the strengthening of the local economy. The focus is on two examples of good practise – the Woonko Wool Centre and the Lenac OPG – which demonstrate how innovative approaches can improve the sustainability and competitiveness of the tourism offer. The analysis highlights the main barriers to development, such as inadequate infrastructure, limited promotion, complex administration and poor utilisation of EU funds. It also identifies key success factors, including a multidisciplinary approach, ongoing co-operation with stakeholders and adaptability of the strategy to changing conditions. Proposed actions include improving digital presence, strengthening local cooperation, developing thematic workshops, and funding infrastructure projects through the Rural Development Programme and other EU tenders. In conclusion, with the implementation of the proposed strategies and measures, rural tourism in Majur and Hrvatska Kostajnica can become a recognisable example of sustainable development that combines the preservation of cultural heritage and economic progress.

1 Uvod

Razvoj ruralnog turizma nudi značajne prilike za revitalizaciju lokalnih zajednica, osobito u područjima s bogatom prirodnom i kulturnom baštinom, ali i s izraženim socioekonomskim izazovima. Razvoj ruralnog turizma predstavlja značajan potencijal za gospodarski, društveni i kulturni napredak ruralnih područja, osobito onih pogođenih demografskim i ekonomskim izazovima. Hrvatska, kao zemlja bogate prirodne i kulturne baštine, nudi izuzetne mogućnosti za integraciju ruralnog turizma u širi okvir održivog razvoja. Ruralni turizam ne podrazumijeva samo promociju turističkih aktivnosti, već i očuvanje lokalnih resursa, tradicija i održivog načina života (Bartoluci, 2020). Ovakav pristup omogućuje kreiranje autentičnih doživljaja za posjetitelje i jačanje lokalnog gospodarstva. Ruralni turizam, kao ključni faktor održivog turističkog, ekonomskog i društvenog razvoja ruralnih područja, suočava se s rastućim izazovima u razvoju, uključujući marketinške, menadžerske i ekonomske poteškoće. Istovremeno, interes turista za ovim oblikom turizma kontinuirano raste, što ukazuje na potrebu za strateškim pristupom njegovom razvoju. Ključ za prevladavanje ovih izazova leži u uspostavi učinkovitog modela upravljanja ovim osjetljivim sektorom te kvalitetnoj primjeni tog modela na svim razinama. Posebnu važnost ima stvaranje mreža suradnje između gospodarskih subjekata, posebno agroturističkih domaćinstava, te njihovo povezivanje s ostalim sektorima i interesnim skupinama (stakeholderima) uključenima u ruralni turizam i širi kontekst razvoja ruralnih zajednica. Ovakva sinergija omogućuje sveobuhvatan pristup razvoju ruralnog turizma i jačanje regionalnog potencijala (Krajinović, Čičin-Šain i Predovan, 2011).

Ključni faktori uspjeha ruralnog turizma mogu se sažeti u četiri temeljna aspekta (Krajinović et al., 2011):

- Multidisciplinarni pristup: Uspješan razvoj ruralnog turizma zahtijeva integraciju ekonomske, ekološke i socio-kulturalne analize kako bi se osiguralo sveobuhvatno razumijevanje izazova i prilika.
- Stalna suradnja sa dionicima: Aktivna uključenost ključnih dionika, poput poduzetnika, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, turističkih zajednica, jedinica lokalne samouprave i sustava zaštite prirode i kulture, osigurava relevantnost i održivost planova kroz redovne radionice i konzultacije.

- Otvorenost strategije prema javnosti: Ruralni turizam ovisi o podršci lokalne zajednice i kulturi gostoljubivosti. "Otvorenost strategije" uključuje organizaciju javnih rasprava, korištenje medija i uspostavu dvosmjerne komunikacije između nositelja razvoja i lokalnog stanovništva kako bi se osigurala njihova podrška i sudjelovanje.
- Fleksibilnost i dugoročno planiranje: Izrada strategije samo je početak dugoročnog procesa koji mora ostati prilagodljiv promjenjivim okolnostima. Stalni dijalog i suradnja u mrežnom sustavu ključni su za prilagodbu strategije novim izazovima i uvjetima u okruženju.

Važno je stvoriti temelje za razvoj ruralnog turizma kao značajnog segmenta cjelokupne turističke ponude, s ciljem oblikovanja konkurentnog i prepoznatljivog turističkog proizvoda na tržištu. Ključni prioriteti trebali bi uključivati rješavanje postojećih izazova, poput nedostatka edukacije, neefikasnosti i složenosti državnog, regionalnog i lokalnog administrativnog aparata te njihove nedovoljne koordinacije, što sve rezultira slabijom raspodjelom sredstava. Kako bi se u potpunosti iskoristile mogućnosti sufinanciranja iz EU fondova za ruralni turizam, neophodno je razviti kvalitetne projekte koji će podržati gospodarski rast i unaprijediti lokalnu ekonomiju (Bartoluci et al., 2018).

Ovaj rad analizira potencijal ruralnog turizma u općini Majur i Hrvatskoj Kostajnici, dvama lokalitetima u Sisačko-moslavačkoj županiji, koji svojim specifičnostima pružaju uvid u mogućnosti i prepreke razvoja održivog turizma. Kako naglašava Bartoluci (2020), održivi turizam u ruralnim područjima zahtijeva promišljeno planiranje koje uključuje lokalne zajednice, očuvanje okoliša i osiguranje dugoročne ekonomske koristi. Cilj rada je identificirati ključne resurse, analizirati postojeće strategije i predložiti inovativne mjere za unaprjeđenje lokalne turističke ponude.

Kroz studije slučajeva Woonko centra vune i OPG-a Lenac, ovaj rad istražuje kako lokalne inicijative mogu doprinijeti razvoju turizma temeljenog na održivosti i očuvanju lokalne baštine. Korištena metodologija uključuje analizu postojećih strateških dokumenata, intervju s ključnim dionicima i pregled relevantne literature. Rad se oslanja na teorijske okvire ruralnog turizma, uključujući pristupe koje predlažu autori poput Lane i Kastenholtz (2015), Hall i Page (2014) te Roberts i Hall (2001), koji naglašavaju važnost integracije lokalnih zajednica i održivih praksi u razvoj turizma.

Rezultati ukazuju na potencijal ovih lokaliteta za razvoj ekoturizma, lovnog turizma i gastro-turizma, ali i na ključne izazove poput nedostatne infrastrukture, financiranja i promocije. Predložene mjere uključuju unaprjeđenje digitalne prisutnosti, ulaganja u infrastrukturu i korištenje EU fondova poput Programa ruralnog razvoja i LIFE programa za okoliš. Rad zaključuje da se strateškim planiranjem i suradnjom među dionicima mogu stvoriti uvjeti za dugoročno održiv razvoj turizma u ovim zajednicama.

2 Strategija razvoja i turistički resursi Sisačko-moslavačke županije

2.1 Turistički resursi Sisačko-moslavačke županije

Sisačko-moslavačka županija posjeduje raznovrsne turističke resurse koji omogućuju razvoj različitih oblika turizma, uključujući zdravstveni, eko, kulturni i sportski turizam. Ova županija smještena je u središnjoj Hrvatskoj te se ističe prirodnim bogatstvima poput geotermalnih izvora, šumovitih područja i rijeka, kao i očuvanom kulturnom baštinom (Sisačko-Moslavačka županija, 2014).

Jedan od glavnih prirodnih resursa su geotermalni izvori, posebno u Topuskom, gdje se nalazi moderno lječilište s tri glavna i nekoliko manjih izvora termalne vode. Ovi izvori omogućuju razvoj zdravstvenog turizma kroz rehabilitacijske programe i wellness usluge. Uz to, geotermalni izvori u Petrinji i Sisku dodatno povećavaju potencijal ovog oblika turizma. Lječilište u Topuskom godišnje privlači stotine posjetitelja, čime doprinosi ekonomiji lokalne zajednice (Sisačko-Moslavačka županija, 2014).

Park prirode Lonjsko polje, sa svojim bogatstvom flore i faune, pruža osnovu za razvoj eko-turizma. Ovaj park je jedno od najvećih prirodnih močvarnih staništa u Europi te dom za mnoge ugrožene vrste ptica, uključujući bijele rode i žličarke. Organizirane ture za promatranje ptica sve su popularnije među posjetiteljima koji dolaze iz različitih dijelova svijeta (Park prirode Lonjsko polje, b.d.).

Uz promatranje ptica, Lonjsko polje nudi brojne mogućnosti za eko-edukaciju. Posjetitelji mogu naučiti o očuvanju okoliša kroz interaktivne radionice i vođene ture koje ističu značaj tradicionalnih metoda upravljanja zemljištem. Također, park

podržava lokalne proizvođače eko-hrane, čime dodatno promovira održivi razvoj i ekološku poljoprivredu (UNEP & UNWTO, 2005).

Eko-turizam u županiji ima i društveno-ekonomski značaj. On ne samo da pridonosi očuvanju prirode, već i potiče lokalno gospodarstvo. Tradicionalne drvene kuće, poznate kao čardaci, obnavljaju se za potrebe smještaja turista, čime se osigurava dodatni prihod za lokalne zajednice. Posjetitelji često sudjeluju u lokalnim aktivnostima, kao što su biciklističke ture kroz park i sudjelovanje u tradicionalnim festivalima poput Dana rode u selu Čigoć, koji je proglašen prvim europskim selom roda (Ministarstvo poljoprivrede, 2014).

Potencijal za proširenje eko-turizma ogleda se i u mogućnosti razvoja novih sadržaja, poput tematskih staza koje bi uključivale edukativne punktove o povijesti regije, ekosustavima i tradicijskom načinu života. Implementacija ovakvih projekata zahtijeva suradnju s lokalnim zajednicama i financijsku potporu iz EU fondova (Sisačko-Moslavačka županija, 2014).

S obzirom na klimatske promjene i rastući interes za održiva putovanja, Sisačko-moslavačka županija ima priliku da se pozicionira kao lider u razvoju eko-turizma u Hrvatskoj. Ulaganja u infrastrukturu, edukaciju i promociju ključni su koraci za maksimalizaciju ovog potencijala (UNEP & UNWTO, 2005).

2.2 Strategija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije

Razvoj turizma u Sisačko-moslavačkoj županiji temelji se na jasno definiranim strateškim ciljevima koji obuhvaćaju povećanje atraktivnosti i konkurentnosti županije na tržištu kontinentalnog turizma. U strategiji za razdoblje 2014.–2020. naglašeno je nekoliko ključnih područja, uključujući povećanje smještajnih kapaciteta, stvaranje novih radnih mjesta te promociju županije kao prepoznatljive turističke destinacije (Sisačko-Moslavačka županija, 2014).

Jedna od najvažnijih inicijativa bila je proširenje smještajnih kapaciteta za najmanje 100 kreveta. Ova inicijativa uključivala je razvoj malih hotela, obiteljskih pansiona i kampova, što bi dodatno potaknulo razvoj ruralnih sredina. Povećanje smještajnih kapaciteta istovremeno je bilo povezano s otvaranjem novih radnih mjesta. Planirano je zapošljavanje najmanje 30 novih radnika u sektoru turizma i povezanim

djelatnostima, čime bi se osigurala bolja kvaliteta usluga i povećalo zadovoljstvo posjetitelja (Sisačko-Moslavačka županija, 2014).

Poseban naglasak stavljen je na promociju županije kroz marketinške kampanje i sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim turističkim sajmovima. Promotivne aktivnosti usmjerene su na isticanje jedinstvenih prirodnih resursa, poput Lonjskog polja, te kulturno-povijesnih lokaliteta poput Sisačke utvrde i arheoloških nalazišta u županiji (UNEP & UNWTO, 2005). Digitalni marketing također je igrao važnu ulogu, uključujući razvoj interaktivnih web stranica i mobilnih aplikacija koje pružaju informacije o turističkim atrakcijama i uslugama.

Unatoč ambicioznim planovima, provedba strategije suočila se s brojnim izazovima. Nedostatak financijskih sredstava i administrativne kapacitete na lokalnoj razini otežali su realizaciju pojedinih projekata. Nadalje, pandemija COVID-19 koja je pogodila sektor turizma 2020. godine, dodatno je usporila napore u postizanju ciljeva definiranih strategijom (Park prirode Lonjsko polje, n.d.).

Kako bi se prevladali ti izazovi, strateški dokumenti predložili su jačanje suradnje između lokalnih vlasti, poduzetnika i nevladinih organizacija te povećano korištenje sredstava iz EU fondova. Sektor turizma identificiran je kao jedan od ključnih pokretača gospodarskog oporavka u regiji.

Unatoč izazovima, strateški pristup razvoju turizma u Sisačko-moslavačkoj županiji pruža solidnu osnovu za buduće inicijative. U budućnosti se preporučuje veći fokus na održivi razvoj kroz proširenje ekoturizma i zdravstvenog turizma, kao i na integraciju modernih tehnologija u promociju turističke ponude (Ministarstvo poljoprivrede, 2014).

2.3 Strategija razvoja turizma općine Majur

Općina Majur, smještena na jugoistoku Sisačko-moslavačke županije, ima značajan potencijal za razvoj turizma temeljen na očuvanoj prirodi, kulturnoj baštini i specifičnim oblicima ruralnog turizma. Prema strategiji razvoja općine Majur za razdoblje 2016.–2020., ključne komponente razvoja turizma uključuju lovni turizam, cikloturizam i ekoturizam (Općina Majur, 2016).

Jedan od najvažnijih resursa općine je lovište "Hrvatska Kostajnica," drugo najveće lovište u županiji, koje se prostire na 16.759 hektara. Ovo lovište nudi mogućnosti za razvoj lovnog turizma koji bi mogao privući specijalizirane turiste, posebno iz zemalja s dugom tradicijom lova. Pored prirodnih resursa, potrebno je dodatno ulagati u infrastrukturu i usluge kako bi se osigurali bolji uvjeti za posjetitelje, uključujući smještajne kapacitete i vođene ture (Općina Majur, 2016).

Općina Majur također vidi priliku u razvoju cikloturizma. Iako trenutno ne postoji izgrađena biciklistička infrastruktura, planira se povezivanje s biciklističkom stazom u Hrvatskoj Kostajnici. Osim toga, projekt izgradnje sportsko-rekreacijskog centra Majur mogao bi doprinijeti razvoju sportsko-rekreacijskog turizma, privlačeći posjetitelje zainteresirane za aktivan odmor (Općina Majur, 2016).

Očuvan okoliš, bogata flora i fauna, te naglasak na ekološku poljoprivredu čine Majur idealnim za razvoj ekoturizma i ruralnog turizma. Proizvodnja ekoloških proizvoda, uključujući eko-poljoprivredne proizvode, može postati važan element turističke ponude. Također, organiziranje tematskih tura i manifestacija koje promoviraju prirodne ljepote i lokalne proizvode dodatno bi unaprijedilo turističku ponudu općine (Ministarstvo poljoprivrede, 2014).

2.4 Strategija razvoja turizma Hrvatske Kostajnice

Grad Hrvatska Kostajnica, smješten na rijeci Uni, poznat je po svojoj bogatoj povijesti, prirodnim ljepotama i manifestaciji Kestenijada, koja privlači veliki broj posjetitelja svake godine (Putovnica.net, 2024). Strategija razvoja turizma ovog grada temelji se na promociji kulturne i prirodne baštine, kao i na poboljšanju infrastrukture i usluga.

Kulturna baština Hrvatske Kostajnice uključuje Zrinski grad, srednjovjekovnu utvrdu iz 13. stoljeća, te baroknu crkvu sv. Antuna Padovanskog i franjevački samostan. Grad se također ističe manifestacijom Kestenijada, koja promiče lokalnu tradiciju i proizvode od kestena. Ove znamenitosti i događaji predstavljaju osnovu za razvoj kulturnog turizma, ali zahtijevaju dodatnu promociju i organizaciju kako bi se privukao veći broj posjetitelja (Putovnica.net, 2024).

Prirodne ljepote, poput rijeke Une i šuma na obližnjem brdu Djed, pružaju mogućnosti za razvoj sportskog i avanturističkog turizma. Una regata, koja se tradicionalno održava svake godine, već je prepoznata kao atraktivna sportska manifestacija. Razvoj dodatnih sadržaja poput rafting staza, pješačkih i biciklističkih staza dodatno bi osnažio turističku ponudu (UNEP & UNWTO, 2005).

Trenutno grad suočava s izazovima, uključujući nedostatak promidžbe, organiziranih turističkih usluga i kvalificiranih djelatnika. Preporučuje se investiranje u promociju grada, zapošljavanje i obuku turističkih djelatnika te razvoj tematskih tura i atrakcija. Također, potrebno je unaprijediti smještajne kapacitete i prometnu povezanost kako bi se osigurala dostupnost destinacije (Ministarstvo poljoprivrede, 2014).

3 Studije slučajeva Woonko centra vune i Obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva L

Studije slučajeva predstavljaju detaljan i temeljit pregled specifičnih situacija, projekata, organizacija ili problema s ciljem analize i razumijevanja kompleksnih fenomena u njihovim stvarnim kontekstima (Yin, 2018). Koriste se u različitim disciplinama, uključujući ekonomiju, sociologiju, menadžment i turizam, kao alat za istraživanje i stjecanje dubljih uvida u specifične teme (Stake, 1995). Studije slučajeva mogu biti kvalitativne, kvantitativne ili kombinacija oba pristupa, ovisno o istraživačkim ciljevima. Proces provođenja studija slučajeva obuhvaća nekoliko ključnih koraka. Prvi korak uključuje odabir specifične situacije, organizacije, projekta ili problema koji će se proučavati. Predmet istraživanja mora biti relevantan i značajan za ciljeve istraživanja (Eisenhardt, 1989). Jasno definirana istraživačka pitanja pomažu usmjeriti analizu i identificirati aspekte koji se trebaju istražiti (Yin, 2018). Prikupljanje podataka može se provesti kroz različite metode, uključujući intervjue s ključnim dionicima, promatranjem na terenu, analizom dokumenata, izvještaja i arhivske građe, upitnika i anketa (Stake, 1995).

Prikupljeni podaci analiziraju se kako bi se identificirali uzorci, povezanosti i ključni uvidi. Ovaj korak može uključivati kvalitativnu analizu (tematska analiza, kodiranje) ili kvantitativne metode (Yin, 2018). Rezultati studije slučaja predstavljaju se kroz strukturiran izvještaj koji uključuje uvod, metodologiju, rezultate, raspravu i zaključke (Eisenhardt, 1989).

U ovom radu primijenjeno je terensko istraživanje, intervjui s upraviteljima centara, promatranja na terenu i posljedična analiza. Studije slučajeva omogućuju dublje razumijevanje specifičnih problema i prilika te pružaju osnovu za donošenje odluka i oblikovanje politika (Yin, 2018). Njihova važnost u području turizma leži u prilici da se analiziraju inovativni projekti, razumiju ključni izazovi i identificiraju najbolji primjeri praksi za daljnji razvoj. Ovaj pristup posebno je koristan u analiziranju specifičnih lokalnih inicijativa, poput Woonko centra vune u Majuru ili OPG-a Lenac, što ih čini relevantnim za turizam i ruralni razvoj.

3.1 Osnovne informacije i zatečeno stanje Woonko centru vune

Woonko, Centar vune - Majur, nalazi se na Banovini, u Općini Majur, u Sisačko-moslavačkoj županiji. Interpretacijski centar Vune je spoj tradicijskog i suvremenog prikaza zaboravljene visokovrijedne sirovine. Woonko je jedini centar vune te vrste u Republici Hrvatskoj. Centar vune financiran je putem projekta WOOL- Wool as Outstanding Opportunity for Leverage u sklopu Europskog fonda za regionalni razvoj- IPA II. Temeljna djelatnost centra je prerada vune. Od vune proizvode razne ogrlice, narukvice, magnete, torbe, itd. U planu je plasiranje novog proizvoda- tepiha sa vunom i konopljom. U samim prostorijama Centra nalaze pametni ekrani sa videoigrama za mlađe uzraste, VR naočale gdje svaki posjetitelj može isprobati virtualno striženje ovce, te imaju malu dvoranu za održavanje prezentacija o ovcama. Također, u prostorijama Centra održavaju se radionice takozvanog „filcanja“. U travnju se tradicionalno održava Festival vune, te sudjeluju na ostalim sajmovima poput Božićnog sajma u Hrvatskoj Kostajnici.

Woonko centar ima velik potencijal za daljnji razvoj. Trenutni nedostatak je što ne postoji suvenirnica pomoću koje bi mogli ostvariti prihod. Od godine postojanja Centra financiraju se isključivo putem EU fondova. Također, jedan od nedostataka je manjak promidžbe. Za sada, promidžbu odvijaju putem svoje online stranice, te dijeljenjem letaka dolaskom u sam Centar. Moguće rješenje problema promidžbe bilo bi stvaranje sadržaja na društvenim mrežama.

Utvrđivanje istraživačkih problema i prijedlozi poboljšanja zatečenog stanja

Temeljem analize utvrđena su istraživačka pitanja:

- Kako Woonko centar može unaprijediti poslovanje kako bi povećao financijsku održivost?

- Koje promotivne aktivnosti bi povećale vidljivost i privukle posjetitelje?
- Kako se mogu iskoristiti EU fondovi za daljnji razvoj centra?

Analiza podataka

- Financijska održivost: Trenutno, centar se financira isključivo putem EU fondova. Nedostatak suvenirnice ograničava potencijal za dodatni prihod.
- Promocija: Promidžba se uglavnom oslanja na lokalne kanale, poput letaka i osnovne online prisutnosti. Nedostaje strategija za digitalni marketing.
- Resursi i kapaciteti: Centar ima jedinstvenu opremu i atraktivne sadržaje poput VR tehnologije i interaktivnih ekrana, no nedovoljno se koristi za privlačenje šire publike.

Prijedlozi za poboljšanja

- Otvaranje suvenirnice za prodaju proizvoda od vune.

Suvenirnica može biti financirana kombinacijom vlastitih sredstava i subvencija iz EU fondova poput Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) i lokalnih razvojnih agencija poput Razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije. Konkretno, natječaj iz Programa ruralnog razvoja (Mjera 6 – Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima) mogu pokriti do 70% investicije. Početna ulaganja uključuju najam ili adaptaciju prostora u sklopu centra, nabavku opreme za izlaganje proizvoda, te osmišljavanje proizvoda poput nakita od vune, šalova, torbi i promotivnih materijala poput brošura. Povezivanje s lokalnim obrtnicima može smanjiti troškove proizvodnje.

- Razvijanje e-trgovine za plasman proizvoda.

EU fondovi poput Interreg Central Europe ili Digitalna Europa nude financiranje za razvoj digitalnih alata mogu biti od koristi za razvoj e-trgovine. Lokalni poduzetnički inkubatori također nude poticaje za digitalizaciju poslovanja. Razvoj može biti i na sljedeći način: unapređenje logistike (suradnja s kurirskim službama za dostavu), uvođenje sustava za sigurno online plaćanje (PayPal, kartične usluge),

angažman lokalnog IT stručnjaka ili suradnja s tehničkim fakultetima za povoljniji razvoj platforme.

- Povećanje prisutnosti na društvenim mrežama uz stvaranje sadržaja (npr. video o tradicionalnoj obradi vune).

Angažirati studente marketinga i komunikacija s lokalnih fakulteta ili koristiti usluge freelance stručnjaka koji su specijalizirani za vođenje društvenih mreža. Otvaranje profila na Instagramu, Facebooku i TikToku. objavljivanje redovitih sadržaja, poput videozapisa s radionicama, intervju s posjetiteljima i izrade rukotvorina, plaćene kampanje ciljane prema specifičnoj publici (npr. ljubitelji ekologije, obitelji s djecom), suradnja s influencerima iz područja održivog turizma za promociju.

- Organizacija dodatnih tematskih radionica za djecu i odrasle.

Suradnja s osnovnim i srednjim školama za edukativne radionice o tradicionalnoj obradi vune. Partnerstvo s kulturnim udrugama i umjetnicima za kreativne radionice (filcanje, izrada nakita). Uključivanje lokalnih OPG-ova koji mogu promovirati svoje proizvode u sklopu radionica. Nacionalni programi Ministarstva kulture i medija te EU fondovi za lokalni razvoj mogu podržati ove aktivnosti. Mogu se naplaćivati ulaznice ili kotizacije kako bi se pokrili operativni troškovi.

3.2 Osnovne informacije i zatečeno stanje OPG-a Lenac

OPG nalazi se u Hrvatskoj Kostajnici. Posluju od 2013. godine, te se bave ekološkim uzgojem buče i žitarica. OPG-om upravljaju supružnici Svjetlana i Lovro Lenac. Njihov glavni proizvod su rezanci od sušene buče. Vidjeli su veliku priliku za ovaj proizvod, budući da je u današnje vrijeme vrlo aktualna potraga za zamjenama za tjesteninu. Ostali proizvodi koje proizvode su bučino ulje, kestenovo brašno, te Kestenlada- namaz od kestena. Sami početci njihovog rada bili su izazovni zbog nedostatka vlastite zemlje, opreme i osude društva. Sve su radili na kućnoj terasi, te su se uspjeli proširiti u prostor starog restorana, gdje sada imaju strojeve za obradu buča. Nedostaje im stroj za izdubljivanje buča, te buče moraju izdubljivati ručno sa žlicom, što im dodatno otežava proces proizvodnje. Ostale strojeve za preradu dobili su putem prijave na EU natječaje, a sušaru za buče im je poklonio DM- Drogerie

Markt. Velik nedostatak je što im sve ovisi o vanjskim faktorima (poplave, suša). Njihov glavni proizvod, tjestenina od buče, može se pronaći na policama Spara.

Za bolji razvoj OPG-a potrebno je ulaganje u opremu, poput prije spomenutog stroja za izdubljivanje buča, koji bi značajno unaprijedio proces proizvodnje. S obzirom na izazove povezane s vanjskim faktorima (poplave, suša) OPG bi mogao uložiti u sustave za navodnjavanje i druge tehnologije koje smanjuju ovisnost o vremenskim uvjetima.

Utvrđivanje istraživačkih problema i prijedlozi poboljšanja zatečenog stanja

Temeljem analiza utvrđena su istraživačka pitanja:

- Koje tehnologije bi mogle unaprijediti proizvodni proces OPG-a?
- Kako proširiti tržište za proizvode i povećati prihod?
- Koji su izvori financiranja dostupni za daljnje širenje poslovanja?

Analiza podataka

- Tehnologija: Trenutni proizvodni proces otežava ručna obrada buča zbog nedostatka specijaliziranih strojeva.
- Tržište: Proizvodi su dostupni u većim trgovačkim lancima, no nedostaje direktan marketing prema kupcima zainteresiranim za eko proizvode.
- Infrastruktura: Postoji potreba za sustavima navodnjavanja i boljom zaštitom od nepovoljnih vremenskih uvjeta.

Prijedlozi za poboljšanja

- Uvođenje sustava za navodnjavanje kako bi se osigurala stabilnost proizvodnje.

Nabavka sustava može se financirati iz EU fondova, primjerice kroz Zeleni plan EU-a koji uključuje poticaje za tehnologije koje smanjuju ovisnost o vremenskim uvjetima. Ugradnja skladišta otpornih na poplave i sušu mogao bi se financirati kroz LIFE program koji podržava projekte prilagodbe klimatskim promjenama.

- Razvijanje brenda koji će isticati ekološki i inovativni karakter proizvoda.

Dizajn logotipa i vizualnog identiteta koji naglašava ekološki karakter proizvoda, profesionalne fotografije proizvoda za promociju, pakiranja s jasnim informacijama o proizvodima i njihovoj ekološkoj vrijednosti.

- Otvaranje vlastitog prodajnog kanala (npr. webshop). Nadalje, povezivanje s drugim OPG-ovima i institucijama, suradnja s drugim OPG-ovima za zajedničku promociju proizvoda kroz regionalne sajmove, suradnja s gastronomskim stručnjacima za izradu recepata i promociju bučnih rezanaca, suradnja s lokalnim turističkim zajednicama za promociju proizvoda kao dijela gastro-turizma.

EU fondovi i projekti

Nadalje su navedeni EU programi temeljem kojih bi se mogle financirati gore navedene mjere.

- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske: financiranje za nabavu opreme i modernizaciju proizvodnje.
- Erasmus+ za mlade poduzetnike: edukacija o inovativnim praksama u poljoprivredi.
- LIFE program: financiranje održivih i ekoloških projekata.

4 Zaključak

Razvoj ruralnog turizma u općini Majur i Hrvatskoj Kostajnici predstavlja značajnu priliku za revitalizaciju lokalnih zajednica, očuvanje kulturne i prirodne baštine te poticanje održivog razvoja. Kroz analizu Woonko centra vune i OPG-a Lenac, prepoznati su ključni resursi, ali i izazovi s kojima se ova područja suočavaju, poput nedostatne infrastrukture, ograničene promocije i financijske održivosti. Unatoč tome, potencijal ovih lokaliteta ostaje visok, osobito uz pravilno planiranje i korištenje dostupnih sredstava.

Kako bi se iskoristile mogućnosti ruralnog turizma, ključne mjere uključuju ulaganja u infrastrukturu, jačanje digitalne prisutnosti i edukaciju lokalnih dionika. Također, povezivanje gospodarskih subjekata unutar zajednice te s regionalnim i nacionalnim organizacijama omogućuje stvaranje čvrstih temelja za održivi razvoj. Korištenje EU

fondova, poput Programa ruralnog razvoja i LIFE programa, dodatno osigurava financijsku podršku za modernizaciju i diversifikaciju lokalne turističke ponude.

Literatura, uključujući autore poput Lane i Kastenholz (2015) te Bartoluci (2020), ukazuje na potrebu za održivim modelima upravljanja koji integriraju lokalne zajednice, valoriziraju specifične resurse i osiguravaju dugoročnu korist. Prema Bartoluciju (2020), ovakav pristup omogućuje stvaranje autentičnih turističkih iskustava koja podržavaju gospodarski rast i očuvanje lokalnih vrijednosti.

Zaključno, ruralni turizam u Majuru i Hrvatskoj Kostajnici ima potencijal postati primjer uspješnog modela razvoja koji se temelji na održivosti, inovacijama i suradnji. Implementacijom predloženih mjera i strategija, ove zajednice mogu se pozicionirati kao prepoznatljive turističke destinacije koje istovremeno osiguravaju dobrobit svojih stanovnika i očuvanje jedinstvenih prirodnih i kulturnih resursa.

Literatura

- Bartoluci, M., Starešinić, Z., Franić, D. M. i Bartoluci, F. (2018). Sredstva EU fondova u funkciji razvoja ruralnog turizma u Hrvatskoj. *Acta Economica Et Turistica*, 4(1), 63–78.
- Bartoluci, M. (2020). *Sustainable Tourism and Rural Development: Strategies and Challenges*. Springer Nature.
- Eisenhardt, K. M. (1989). Building theories from case study research. *Academy of Management Review*, 14(4), 532–550.
- Hall, C. M. i Page, S. J. (2014). *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, Place and Space*. New York: Routledge.
- Krajnović, A., Čičin-Šain, D., i Predovan, M. (2011). Strateško upravljanje razvojem ruralnog turizma – problemi i smjernice. *Oeconomica Jadertina*, 1(1), 30–45.
- Lane, B. i Kastenholz, E. (2015). Rural tourism: The evolution of practice and research approaches – Towards a new generation concept? *Journal of Sustainable Tourism*, 23(8-9), 1133–1156.
- Park prirode Lonjsko polje. (b.d.). *Očuvanje prirodnog naslijeđa*. Preuzeto sa <http://www.pp-lonjsko-polje.hr>, 9. 11. 2024.
- Putovnica.net. (2024). *Hrvatska Kostajnica*. Preuzeto sa <https://www.putovnica.net/odredista/hrvatska/hrvatska-kostajnica>, 9. 11. 2024.
- Roberts, L. i Hall, D. (2001). *Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice*. Wallingford: CABI.
- Stake, R. E. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Općina Majur. (2016). Strategija razvoja općine Majur 2016-2020. . Preuzeto sa <https://opcina-majur.hr/wp-content/uploads/2017/03/STRATEGIJA-RAZVOJA-OP%C4%86INE-MAJUR-2016.-2020..pdf>, 9. 11. 2024.
- Ministarstvo poljoprivrede. (2014). Strategija razvoja ruralnog turizma Republike Hrvatske 2014.-2020. Preuzeto sa https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/MPS_program-ruralnog-razvoja-RH_200x275_v6-I.Q.pdf, 4. 11. 2024.
- Sisačko-moslavačka županija. (2014). Strategija razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014.-2020. Preuzeto sa <https://visitsisakmoslavina.hr/wp-content/uploads/2023/11/Strategija-razvoja-turizma-Sisacko-moslavacke-zupanije-za-razdoblje-2014.-2020.pdf>
- UNEP & UNWTO. (2005). *Making tourism more sustainable: A guide for policy makers*. Madrid: UNWTO.

Yin, R. K. (2018). *Case Study Research and Applications: Design and Methods*. Los Angeles, CA: Sage Publications.